

Міністерство освіти і науки України

Одеська державна академія будівництва та архітектури
Архітектурно-художній інститут

КАФЕДРА АРХІТЕКТУРИ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи

з дисципліни

«Методика наукових досліджень в архітектурі»

Для студентів

спеціальності 191 – «Архітектура та містобудування»

освітнього рівня – «Магістр»

Одеса – 2019

Затверджено

Вченою Радою

Архітектурно-художнього інституту ОДАБА
протокол № 7 від 02.04.2019р.

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Архітектура будівель та споруд» (протокол № 6 від 22.02.2019 р.), та на засіданні Науково- методичної комісії АХІ, ОДАБА (протокол № 7 від 07.03.2019 р.)

Укладачі:

Крамаренко М.О., старший викладач кафедри Архітектури будівель та споруд
Архітектурно - художнього інституту ОДАБА;

Колеснікова Н.Ю., асистент кафедри Архітектури будівель та споруд, Архітектурно -
художнього інституту ОДАБА.

Рецензенти:

Четаков Ю.І., к.арх.,доцент, головний спеціаліст управління архітектури та
містобудування Одеської міської ради;

Савицька О.С., к.арх., доцент, зав. кафедрою містобудування, Архітектурно- художнього
інституту ОДАБА.

Данні методичні вказівки розроблені для виконання курсової роботи з дисципліни «Методика наукових досліджень в архітектурі», спеціальності 191 – «Архітектура та містобудування». У методичних вказівках розкриваються методи наукових досліджень в архітектурі: порівняльно-аналітичний, графоаналітичний, метод натурних досліджень, експериментального проектування і т. і. Представлені вимоги до написання та оформлення курсової роботи з дисципліни «Методика наукових досліджень в архітектурі», та застосування результатів досліджень при розробці проектів житлових та цивільних будівель, вирішенні містобудівних завдань, проектуванні ландшафтної архітектури, розробці проектів реконструкції та реставрації пам'яток архітектури, розробці інтер'єрів та художньому конструюванні елементів архітектурного середовища.

Відповідальний за випуск: завідуючий кафедрою «Архітектура будівель та споруд»,
доктор архітектури, професор Уреньов В.П.

ЗМІСТ.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ.....	4
2. МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В АРХІТЕКТУРІ.....	7
4.1 НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АРХІТЕКТОРА.....	7
4.2 РІВНІ РОЗГЛЯДУ ПРОБЛЕМИ.....	7
4.3 НАПРЯМКИ (АСПЕКТИ) РОЗГЛЯДУ ПРОБЛЕМИ.....	7
4.4 МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	8
3. СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄМ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	17
4. ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ.	22
5. СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄМ ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ЕКСПОЗИЦІЯ).....	25
6. ДОДАТКИ.	31
6.1 ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУШУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	31
6.2 ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ І ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ.....	32
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ТА ДОДАТКОВИХ ДЖЕРЕЛ	

Дослідницька робота входить у професію архітектора, як її складова частина. Більшою чи меншою мірою дослідження доводиться проводити на початковому етапі чи не кожного проекту.

В даний час в усьому світі відбувається зміна ставлення до проектування як процесу. Сучасні концепції, впроваджувані сьогодні в країнах Заходу, припускають ставлення до процесу проектування, як до вирішення наукової проблеми. Це означає, що дослідження відбувається не на початковому етапі, а пронизує весь процес проектування. Наукова проблема вирішується наступним чином: постановка проблеми - збір необхідного матеріалу - рішення, яке може бути використане в практичній діяльності людей.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Курсова робота проектно-дослідного напрямку повинна демонструвати здатність студента – магістра до відбору, аналізу та узагальнення інформації з теми дослідження та вміння реалізовувати отримані висновки при проектуванні архітектурного об'єкта обраної тематики. Основна мета курсової роботи полягає в проведенні самостійного наукового дослідження та розробки рішень актуальних проблем в галузі архітектури та містобудування. Вона повинна відповідати сучасному рівню розвитку науки, а її тема - бути актуальною. Обов'язково повинен бути зв'язок магістерського дослідження та дипломного проекту. Науково-дослідна частина носить характер розгорнутого передпроектного дослідження. Науково-дослідний

блок пояснює прийняте проектне рішення. Курсова робота виконується у першому семестрі 6 курсу.

Основне завдання студента - магістра - продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні завдання. Виконання роботи повинне не стільки вирішувати наукові проблеми (завдання), скільки засвідчити, що її автор здатний належним чином вести науковий пошук, розпізнавати професійні проблеми, знати загальні методи та прийоми їх вирішення.

Мета методичних вказівок – надати допомогу у визначенні етапів виконання, складу, об’єму курсової роботи магістра, визначити вимоги до її оформлення.

На залік надаються:

- текст курсової роботи (вступ, 3 розділи з висновками, основні висновки, список використаних джерел),
- 1 роздруковка на форматі А3 експозиції.

Послідовність виконання

I етап - вибір теми - найважливіший етап пошуку актуального напрямку в сучасній архітектурі. На цьому етапі визначається актуальність майбутнього дослідження (дивись с.7), відсікаються вже виконані наукові роботи по темі або близькі до неї. І тільки після цього формується тема дослідження. У ряді випадків напрямок дослідження та тема можуть уточнюватися або змінюватися після збору матеріалу та його опрацювання.

II етап - збір матеріалу, складання бібліографії (бібліотека, інтернет, натурні обстеження, архіви, тощо).

У процесі виконання курсової роботи студент повинен зібрати матеріал, який стане основою для його навчального дослідження. Першим завданням є освоєння прийомів і методів збору необхідної інформації, сюди входить бібліографічне дослідження (робота в бібліотеках і ширше того — робота з книгами), робота з джерелами (архівні дослідження, робота в

сховищах музеїв — за спеціальним запитом від інституту). Слід використовувати також ресурси пошукових систем мережі Інтернет (наприклад, таких, як Bing, Google, Google Maps (карта / супутник), Opera, Rambler, Yahoo, Yandex та ін.)

Пристаючи до підбору літератури, корисно ознайомитися з періодичними виданнями, монографіями, матеріалами конференцій, збірниками наукових статей за останні роки. Методом пошуку подібної літератури може стати огляд спеціалізованих періодичних видань. Фіксувати увагу потрібно не тільки на роботах, які торкаються питання обраної теми, а й на авторів, які займалися коли-небудь даними проблемами.

III етап - систематизація матеріалів і проведення власного дослідження. Освоєння методів архітектурного аналізу (див. далі).

Освоєння графічних способів передачі специфічної професійної інформації, що становить основу творчої мови архітектора. У своїй професійній діяльності архітектор в максимальному ступені оперує малюнком і кресленням, в меншій мірі вербальними (мовними) способами комунікації, в мінімальному — текстовими. Формалізація результатів архітектурного аналізу засобами креслення, малюнка, макета — шлях до освоєння професійної графічної мови проектувальника.

2. МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В АРХІТЕКТУРІ.

2.1 Наукове дослідження архітектора.

Архітектурна наука - узагальнення, аналіз досвіду, формулювання пропозицій щодо подальшого розвитку. В даний час є 3 спеціалізації наукових досліджень з архітектури:

1. Будівлі та споруди.
2. Містобудування.
3. Теорія та історія.

2.2 Рівні розгляду проблеми. Аналіз будується від загального до конкретного:

1. Містобудівний рівень (ситуація) — розміщення відносно міста і міських елементів, призначених для забудови територій, елементів транспортної інфраструктури, природного ландшафту.

2. Архітектурно-планувальна організація (генеральний план) — забудова, посадка будівель, транспортно-пішохідні потоки, зонування елементів генплану, вплив рельєфу, благоустрій території досліджуваного типу.

3. Архітектурно-просторова організація будівель і споруд — планування, вертикальна структура, фасади, функціональна структура, вертикальна і горизонтальна зонування, композиційне рішення.

4. Архітектура інтер'єрів.
5. Деталі, дизайн, колір, світло.

2.3 Напрямки (аспекти) розгляду проблеми.

1. Історія розвитку питання.
2. Функціонально - планувальна організація (склад, площі, взаємозв'язок елементів територій, приміщень).
3. Архітектурно - планувальна організація (планування, зонування, потоки, генплани, плани).

4. Об'ємно - просторова організація (поверховість, характер формуючих просторів, співвідношення, вертикальні зв'язки, типологія будівель (сталі та нові типи).

5. Архітектурно - композиційна організація (естетика, композиційні закономірності та прийоми: єдність, контраст, силует, колір, декоративні прийоми, дизайн).

6. Конструктивні рішення (архітектурне формування конструктивними засобами).

7. Реконструкція та реставрація, реновація т розвиток. Взаємозв'язок старого і нового.

8. Вплив природно - кліматичних факторів на архітектурне формування.

9. Національна архітектура, вплив місцевих умов і традицій.

10. Багатофункціональні споруди та комплекси.

11. Сталий (sustainable) розвиток і його вплив на архітектуру.

12. Вплив інформаційних технологій (ІТ) на архітектуру, інтерактивна архітектура.

13. Зелена архітектура.

14. Енергозберігаючі технології та архітектура - панелі, генератори, пристрої тощо.

15. Об'єкти та організація простору для осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Дослідження може охоплювати один вузький аспект або рівень, а може об'єднувати кілька або всі рівні. Не обов'язково використовувати (охоплювати) все для проекту.

2.4 Методи дослідження.

Під методологією наукового дослідження розуміють систему підходів, принципів, показників, методів дослідження соціально-економічних

процесів, обґрунтування оптимальних рішень. Метод дослідження — це спосіб, який дозволяє вирішити завдання і досягти мети дослідження.

Будь-яке наукове дослідження повинне ґрунтуватися на критеріях об'єктивності, спиратися на сукупність праць вітчизняних і зарубіжних вчених.

Ніканоров С.П. розподіляє комплексний підхід на такі етапи: виявлення проблеми; оцінка актуальності проблеми; аналіз обмежень проблеми; визначення критеріїв; аналіз існуючої проблеми; пошук можливостей (альтернатив); вибір альтернативи; прийняття рішення; реалізація рішення; визначення результатів рішення [6, 7]

Методи, що використовуються під час наукового дослідження розподіляються на загальні (спостереження, порівняння, абстрагування, аналіз, синтез, моделювання та ін.) міждисциплінарні (економічний, статистичний, фактологічний, класифікація, опитування, анкетування, експертної оцінки тощо) і дисциплінарні архітектурні методи (планувальний, містобудівний, стилістичний, композиційний, функціональний, графічного моделювання та ін.) (Рис. 1).

Процес дослідження та вирішення задачі включає три етапи:

- аналіз передумов (відбір та обробка інформації з узагальненням та висновками);
- визначення концептуальних засад (вибір методів дослідження, вивчення факторів);
- моделювання (визначення наукових засад).

На кожному етапі науково-дослідницької роботи застосовується свій набір методів наукового пізнання. На першому етапі обирається проблема та напрямок дослідження; відбирається та піддається обробці інформація з теми; вивчається історичний досвід та/або сучасний стан архітектури досліджуваного типу будівлі та визнаються типологічні особливості та/або його класифікація.

Рис. 1. Класифікація методів дослідження.

Стадія вибору проблеми та напрямку наукового пошуку передбачає *аналіз і синтез* емпіричних та теоретичних передумов дослідження, з'ясування актуального стану вивченості об'єкта шляхом *спостереження* та *абстрагування* [3]. *Спостереження, аналіз і синтез, індукція та дедукція, абстрагування* відносяться до загальних методів наукового пізнання, які на відміну від спеціальних методів, використовуються протягом всього дослідницького процесу, але на початку дослідження вони є основними [7].

Відбір та обробка інформації робляться методом *збору науково-методичного матеріалу, методом літературного аналізу та методом комплексного та порівняльного аналізу* проектних матеріалів. Використовуючи метод *літературного аналізу* вивчаються і узагальнюються результати наукових праць, нормативної будівельної бази і статистики з архітектури та містобудування. В результаті *літературного аналізу* визначається *проблема і мета* дослідження – наприклад, розробити, виявити принципи, методи, моделі або рекомендації з архітектурної організації досліджуваного типу будівель.

Історико-еволюційний метод дає можливість підслідити, як трансформується досліджуваний об'єкт.

Графоаналітичний метод робить можливим систематизацію вітчизняних і зарубіжних проектів, що дає змогу детермінувати тенденції у проектуванні.

Метод якісного і кількісного аналізу стану та динаміки розвитку дає змогу проаналізувати проектні рішення та виявити дані про місткість, склад, структуру, спеціалізацію тощо.

Метод натурних обстежень допомагає віднайти превалюючі характеристики та проблеми, що є на даному етапі при будівництві, реорганізації об'єкту, що вивчається.

В якості основного методу наукового узагальнення першого етапу дослідження може застосовуватись *класифікація* - розподіл тих чи інших об'єктів за класами (типами, розрядами) в залежності від їх загальних ознак, що фіксує закономірні зв'язки між класами об'єктів. У процесі вивчення нових об'єктів щодо кожного такого об'єкту робиться висновок: чи належить він до вже встановлених класифікаційних груп. У деяких випадках при цьому виявляється необхідність перебудови існуючої системи класифікації.

Метод аналізу та узагальнення типологічних розробок дозволяє класифікувати за основними та додатковими критеріями (містобудівним розміщенням, місткістю, структурою, поверховістю, функцією тощо). *Класифікація та порівняння* даних дозволяє співвіднести досліджуваний об'єкт з іншими подібного призначення, виявити подібності та відмінності між ними, а також класифікувати їх [8].

Визначення концептуальних засад має наступний алгоритм: вибір методів та методології наукового дослідження; визначення факторів впливу; виявлення соціально-економічного потенціалу та обґрунтування потреб. На базі *концептуального аналізу та методу систематизації* обираються методи та методологія дослідження.

Рис. 2. Факторний аналіз (за Адріановою Г.А.)

Факторний аналіз - багатовимірний метод, що застосовується для вивчення взаємозв'язків між значеннями змінних [9]. Фактори можуть сприяти або перешкоджати розвитку (Рис.2).

Для з'ясування загального соціально-економічного стану використовується *комплексний соціально-економічний аналіз* із використанням статистичної інформації для вивчення стану зміни показників. *Метод експериментального проектування* використовується для впровадження наукових принципів, прийомів та/або рекомендацій.

На етапі пошуку впливу соціально-економічних факторів може використовуватися *метод експертної оцінки* – спеціальним чином організований збір суджень, оцінок та пропозицій спеціалістів, їх аналіз, зведення та формування результату [10].

За допомогою *метода анкетування*, автором може бути розроблена «Анкета опитування» та проведено опитування за нею [11, С.83]. Її головною метою є одержання об'єктивної оцінки стану та визначення соціальних потреб, збір побажань щодо удосконалення архітектурної організації.

Етап дослідження - *моделювання планувальної структури*- може включати наступні етапи: виявлення особливостей розміщення; визначення принципів організації; формування номенклатури перспективних типів та/або виявлення архітектурно-композиційних прийомів.

Базовим методом дослідження у містобудуванні є *методика комплексної оцінки території* з точки зору природних, містобудівних і ландшафтних характеристик. Дана методика передбачає: аналіз функціональної і транспортної структури території; оцінку композиційно-планувальної схеми, і зон візуального сприйняття; визначення місткості і прохідності.

Архітектурно-містобудівний підхід у дослідження міської рекреації передбачає вивчення питань функціонального призначення території, морфологію та композицію архітектурного простору. Вони об'єднані

міждисциплінарними зв'язками із соціально-психологічними підходами (дослідженням соціуму, сприйняттям аттрактивності рекреаційного середовища та ін.) [12] (Рис.3).

Рис.3. Методи дослідження міської рекреації (за Мещеряковою О.М.)

Метод графічного аналізу включає засоби архітектурної графіки у вигляді аналітичних креслень, замальовок, схем, фотографій та візуалізації для вивчення архітектури. Методом графоаналітичного аналізу

встановлюють функціональний склад та архітектурно-композиційні особливості. Встановлення причинно-наслідкових відносин між призначенням і архітектурно-планувальними рішеннями допомагає визначити необхідну спеціалізацію за функціональною ознакою і скласти функціонально-планувальну структуру типів.

Також *порівняльний аналіз* в комплексі з *графоаналітичним методом* дозволяє визначити основні варіанти розміщення і їх відповідне об'ємно-просторове рішення, місткість, поверховість. Метод порівняльного аналізу використовувався для порівняння об'ємної та планувальної композиції досліджуваного типу будівель, а також для побудови типологічних і еволюційних рядів [4].

Композиційний аналіз покликаний розкрити характеристики функціонально-планувальних та об'ємно-просторових структур, виявити композиційні прийоми архітектурно-просторової організації.

Для обґрунтованого визначення майбутніх характеристик об'єкта необхідно знати можливі варіанти його структури та розвитку з урахуванням значної кількості факторів, для цього використовується *моделювання* (процес постановки модельного експерименту) [7] та *прогнозування* (визначальний для оцінювання можливих варіантів розвитку та майбутніх параметрів об'єкта). *Моделювання* є однією з базових категорій теорії пізнання і являється дослідженням за допомогою умовних зображень об'єктів або їх аналогів, що мають істотно важливі характеристики (Рис.4).

Функціонально-планувальну структуру доцільно формувати на основі *методу функціонального моделювання*, який передбачає порівняльний аналіз функціонального складу об'єктів різної спеціалізації і місткості. За допомогою *методів графічного моделювання, графоаналітичного аналізу і експериментального проектування* пропонується визначити основні параметри структурних елементів, їх композиційне взаєморозташування, зв'язок один з одним, а також типологію.

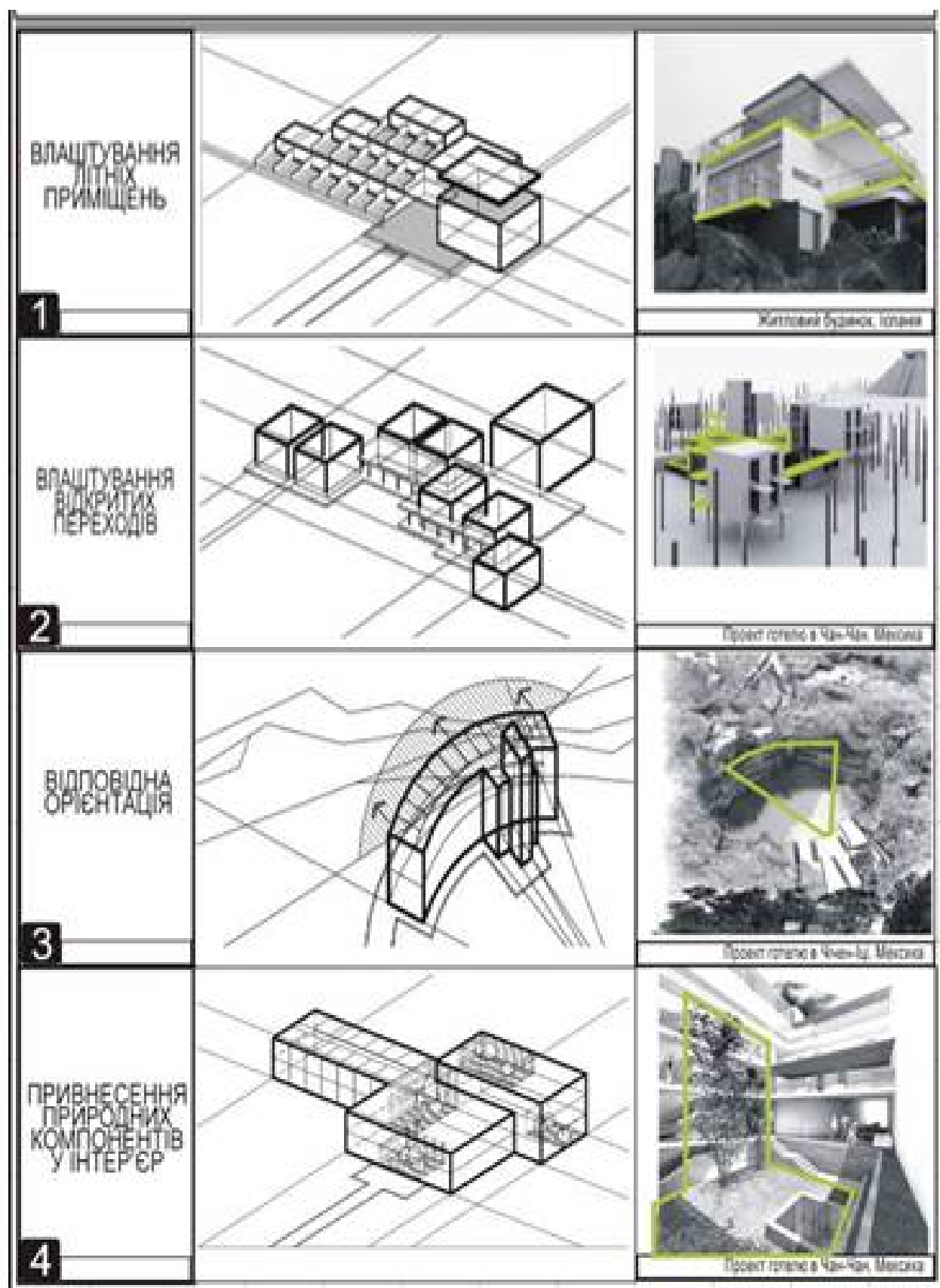

Рис. 4. Прийоми контактності з природним оточенням
(за Карасьовою О.М.)

3. СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄМ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ.

Текстова частина роботи складається з одного тому (не менше 80 сторінок тексту без врахування списку використаних джерел, таблиць та малюнків на всю сторінку).

Структура рукопису курсової роботи:

1. Титульний лист.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Розділи основної частини. (1, 2, 3 розділи з висновками по кожному розділу).
5. Загальні висновки (результати дослідження).
6. Список публікацій за темою курсової роботи.
7. Список використаних джерел.
8. Додатки.

Назва курсової роботи повинна включати об'єкт та предмет дослідження та виявляти спрямованість: «Архітектурне формування...»; «Наукові засади архітектурної організації...»; «Архітектурно-планувальна організація...»; «Архітектура...»; «Закономірності формування архітектури ...»; «Закономірності архітектурно-просторової організації ...» тощо.

У **вступі** – (близько 10 сторінок) описуються наступні положення:

1) **Актуальність теми дослідження** – (1-2 стор.) міркування про стан вивченості питання, про стан розробки обраної теми (короткий аналіз літератури, відзначити попередників, показати, що тема в даному аспекті ще не вивчена); висновок про те, що тема не розкрита або розкрита частково, або не в тому аспекті, і тому потребує подальшої розробки. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

2) **Мета дослідження** — головна мета, яка бачиться у вирішенні основної проблеми дослідження («виявлення закономірностей

архітектурного формування ..., формулювання пропозицій щодо вдосконалення ...). Мета має бути сформульована так, щоб вказувати на об'єкт і предмет дослідження.

Відповідно до мети виділяються 3 - 4 завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети: провести історичний аналіз ...; виявити основні типи ...; сформулювати принципи ... тощо).

3) **Завдання дослідження** - завдання необхідно формулювати відповідно до мети, особливо ретельно, оскільки опис прийнятого дослідження повинний відбиватись в заголовках, а рішення задач повинні згодом відображатися у змісті розділів курсової роботи.

4) **Об'єкт дослідження** - процес або явище, що народжують проблемну ситуацію і обрані для дослідження.

5) **Предмет дослідження** - частина системи, процес, закономірності, взаємозв'язку. Предмет дослідження визначає назву магістерського дослідження.

6) **Межі дослідження** (теоретичні, територіальні).

7) **Методи дослідження** — список використаних методів (див. далі).

8) **Наукова новизна** отриманих результатів - нові наукові положення - відмінність одержаних результатів від уже відомих (вперше отримано, уточнено або отримало подальший розвиток).

9) **Практичне значення** — одержаних результатів в яких областях, якими органами і організаціями можуть бути використані результати отриманого дослідження.

10) **Особистий внесок автора.**

11) **Апробація результатів дослідження** — на яких конференціях, повідомлено.

12) **Публікації** — перелік публікацій з результатами наукової роботи.

13) **Структура та обсяг роботи.**

Таблиця 1.

Приклад оформлення структури курсової роботи

ЗМІСТ(1-2 сторінки).....	Стр.N
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК (1 сторінка, не обов'язкова).....	N
ВСТУП	N
РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ	N
1.1 Історія формування.....	N
1.2 Сучасний стан та тенденції розвитку	N
1.3 Класифікація.....	N
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	N
 РОЗДІЛ 2. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ.....	N
2.1 Розміщення.....	N
2.2 Особливості організації території	N
2.3 Функціонально-планувальна організація.....	N
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	N
 РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ	N
3.1 Принципи функціонально-планувальної організації	N
3.2 Використання стратегії сталого розвитку	N
3.3 Прийоми формування композиційної організації.....	N
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	N
 ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	N
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ (50-100 джерел).....	N
 ДОДАТКИ.....	N
ДОДАТОК А. АНКЕТА ОПИТУВАННЯ	N
ДОДАТОК Б. СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	N

Приблизний план дослідження:

У 1 розділі розглядаються основні передумови формування досліджуваного типу будівель (історичні, якщо є, і сучасні). Вивчаються сучасні умови та чинники, що впливають на формування споруд досліджуваного типу. Аналізується зарубіжний досвід проектування та будівництва таких об'єктів, вивчаються особливості взаємодії їх з міською структурою. Формуються основні тенденції розвитку досліджуваного типу споруд. Глава закінчується висновками із перерахованих досліджень. (3-5 висновків) Абзаци висновків нумеруються.

У 2 розділі аналізуються вимоги до типу об'єктів, що вивчаються, системи обмежень, складається нормативна довідка, визначається оптимальний функціональний склад об'єктів досліджуваного типу, досліджується взаємозв'язок містобудівних умов з функціонально-планувальними рішеннями досліджуваних об'єктів. Розділ закінчується висновками з перерахованих досліджень. (3-5 висновків)

У 3 розділі обґрунтовуються принципи проектування досліджуваного типу. Визначається функціональна програма об'єкта виходячи з висновків зроблених у перших двох розділах. Назва третього розділу повинна добре кореспондуватися або бути близькою до назви всього дослідження (наприклад, назва магістерської роботи «Архітектурна організація...», а назва третього розділу «Наукові засади архітектурної організації...»). В розділі виявляються функціонально-планувальні, об'ємно-просторові чи архітектурно-композиційні рішення досліджуваного типу будівлі. Формуються прийоми та рекомендації, що дозволяють реалізовувати виявлені принципи проектування. Глава закінчується висновками з перерахованих досліджень. (3-5 висновків)

Основні висновки курсової роботи:

У курсовій роботі повинні бути послідовно викладені отримані підсумки в співвідношенні із загальною метою і завданнями, поставленими і

сформульованими у вступі. Загальні висновки структурно містять так зване «вивідне» знання, яке є новим по відношенню до вихідного знання. Ці позиції виносяться на обговорення та оцінку наукової громадськості в процесі публічного захисту курсової роботи. Основні висновки є укрупненими висновками, що узагальнюють висновки з трьох розділів. (5-7 висновків).

Список використаних джерел. Перераховуються книги, статті, Інтернет ресурси у встановленій формі за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 (див. Додаток 2). Список формується в алфавітному порядку (спочатку Кирилиця, потім Латиниця), або у послідовності першого згадування у тексті. Нумерація матеріалів суцільна. Номер цитованого матеріалу поміщається в текст курсової роботи.

4. ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТОВОЇ ЧАСТИНИ

Курсова робота закріплює отриману інформацію у вигляді текстового та ілюстративного матеріалу.

Текст курсової роботи повинен бути набраний через 1,5 (комп'ютерних) міжрядкових інтервалів (30 строк на сторінці), шрифт -Times New Roman, кегль (розмір) шрифту - 14, абзацний відступ - 5 знаків. Необхідно дотримуватися таких розмірів полів: ліве - 25 мм, праве - 10 мм, верхнє (нижнє) - 20 мм. Текстова частина складає не менш 80 сторінок.

Титульний аркуш не нумерується (див. додаток 1).

Не допускаються розриви та пропущені рядки.

Необхідні фрагменти тексту можна виділяти жирним шрифтом або курсивом (підкреслення не допускаються).

Обов'язково повинні бути посилання на літературні джерела у квадратних лапках [ ] відповідно до списку використаних джерел. Бібліографічні посилання подаються у квадратних дужках: якщо йде цитування конкретної частини тексту, після неї в квадратних дужках зазначають номер поза текстової бібліографічного посилання та сторінку, на якій подано об'єкт цитування [2, с. 25].

Поза текстове бібліографічне посилання на бібліографічне джерело без конкретного цитування — [2].

Червоні строки 3 - 5 знаків, без пропущених рядків і розривів.

Назви розділів і підрозділів пишуться коротко, в одне речення, без скорочень, вони повинні чітко збігатися з назвами в тексті.

В розділі має бути не менше двох підрозділів.

Структурні частини (вступ, розділи) в тексті ВЕЛИКИМИ літерами по центру (можуть бути жирними).

Підпункти розміщуються зліва з абзацним відступом.

Між заголовком і підзаголовком має бути пропущений рядок.

Кожен розділ починається з нової сторінки.

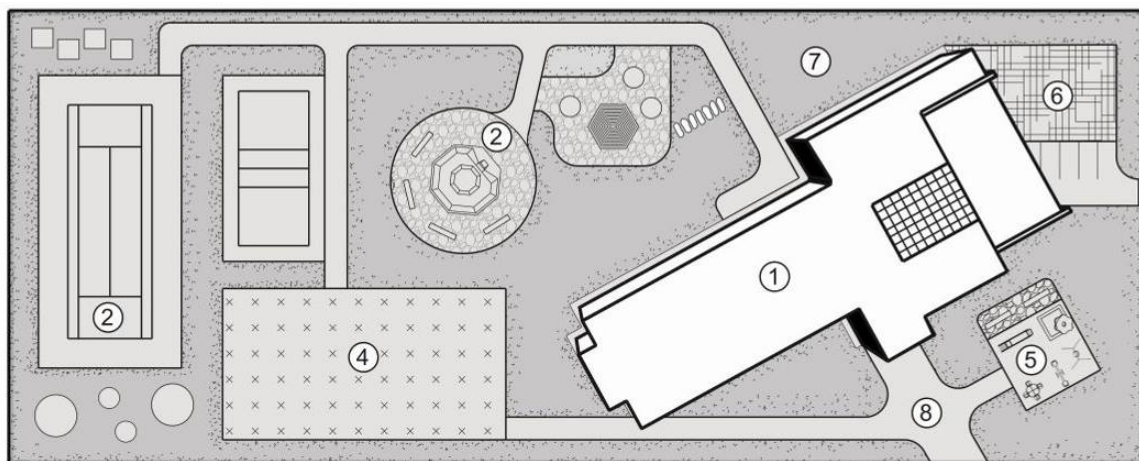

Рис. 1.5 Генеральний план

Таблиця 1.5.

Магістерське дослідження

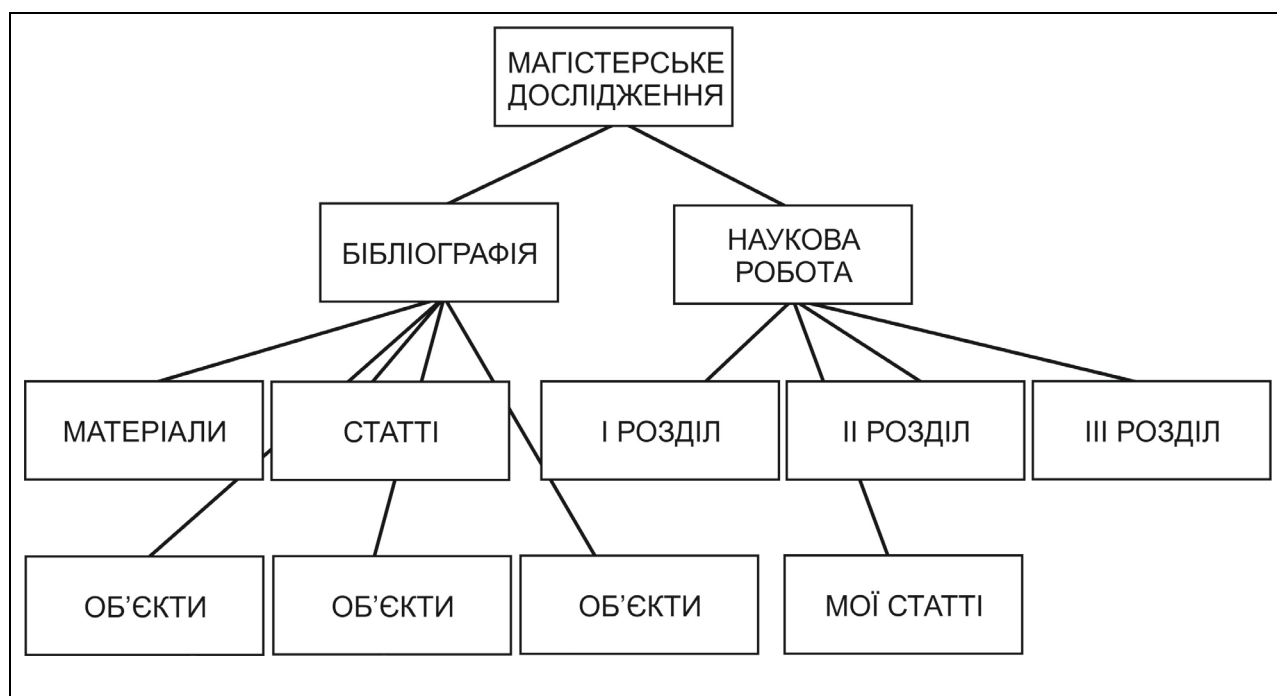

Рис. 5. Приклади оформлення рисунків та таблиць в курсовій роботі.

Графічні матеріали. У самому тексті можуть бути окремі рисунки та графічні таблиці (графіки, діаграми і т.д.), на інформацію яких спирається студент. Рисунки в тексті підписуються, а таблиці надписуються (Рис.5). Наскрізна нумерація рисунків по розділам. Частий недолік тексту курсової роботи – її описовість – матеріал повинен бути проаналізованим та формалізованим: в історії виявлені етапи, принципові схеми розвитку; при аналізі наукових засад сьогодення обґрунтовані типи, види, групи у вигляді таблиць класифікації, типології, принципових функціональних моделей, схем зонування; пропозиції щодо рішення поставлених задач сформульовані у вигляді принципів, прийомів містобудівного розміщення, архітектурної організації, композиційного рішення тощо.

5. СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄМ ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ (ЕКСПОЗИЦІЯ).

Під час написання текстової частини магістерської роботи студент працює над її графічною частиною — таблицями, що виносяться в експозицію на захист. Це є наукова частина диплому (основні висновки та схеми).

Експозицію у магістерській роботі можна ставити в міру згадування в тексті, або в кінці текстової частини. Вона ж виноситься на експозицію перед дипломним проектом.

Графічна частина роботи складається з 9 – 12 планшетів формату А4 та/або А3 у курсовій роботі (рис. 9, 10), і форматом А1 та/або А2 в експозиції на захист (рис.6, 7, 8). Експозиція має розмір 2 - 4 м². Рекомендується продумувати компоновку таблиць в загальній експозиції заздалегідь, вона ведеться зліва направо та зверху донизу (Рис.6).

ЕКСПОЗИЦІЯ (2 - 4 м²)

1.1	1.3	2.1	2.3	3.1
1.2	1.4	2.2	2.4	3.2

Рис. 6 Приклад компоновання експозиції.

Графічна частина не повинна містити тексту курсової роботи. Весь текст повинен бути перетворений в схеми, таблиці, графіки та рисунки, що

відображають методологічний аналіз досліджуваної теми, рішення та пропозиції. Всі малюнки та графіки у таблицях повинні бути пронумеровані, мати назву.

Інформація розташовується послідовно по розділах і супроводжується висновками до кожного розділу (вивідні таблиці). А в текстовій частині описується кожна таблиця графічної частини із посиланням на неї (принципи, прийоми особливості архітектурної організації).

Рис. 7. Приклад загальної експозиції графічної частини курсової роботи.

Рис. 8. Приклад загальної експозиції графічної частини курсової роботи.

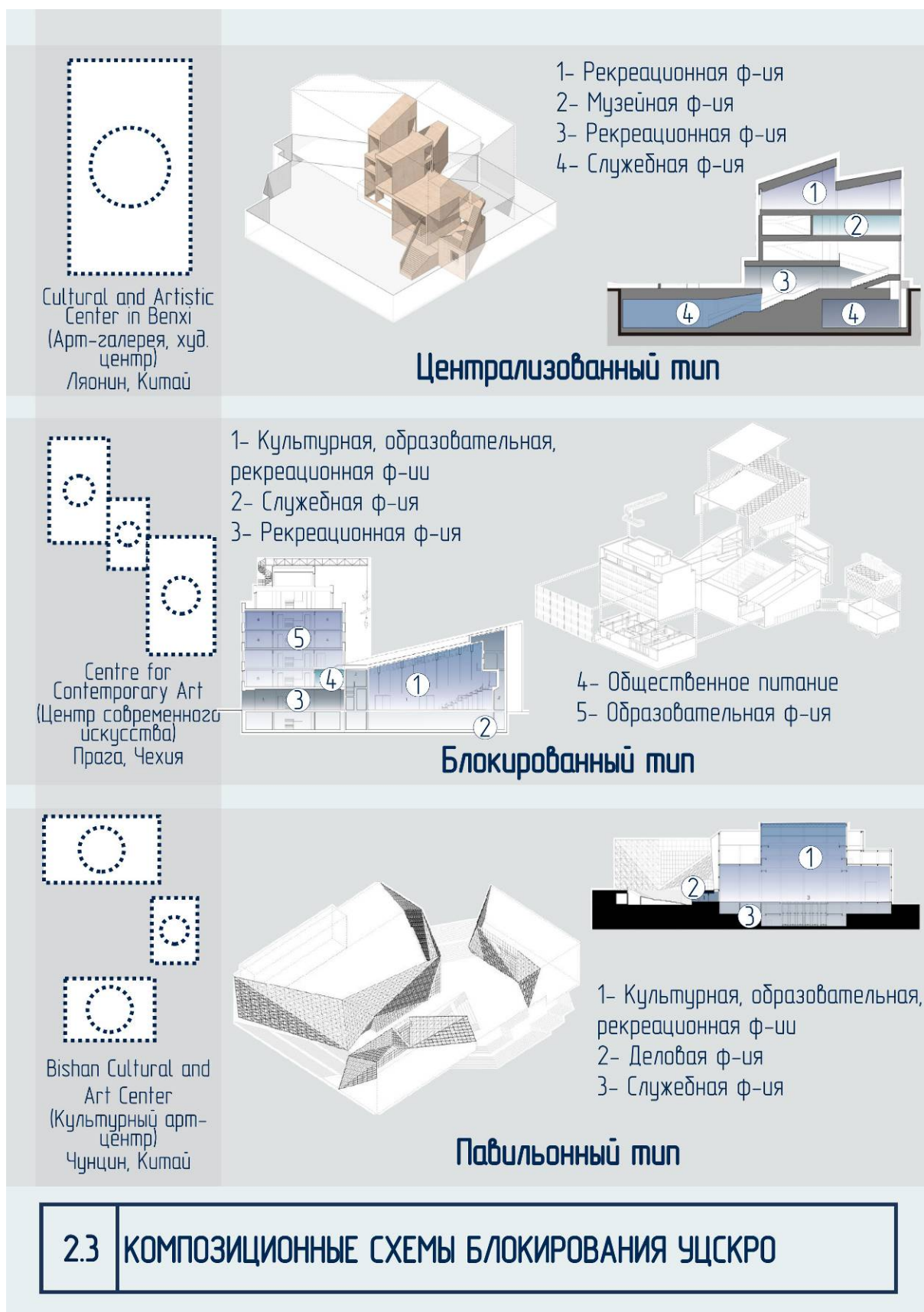

Рис. 9. Приклад рішення плануєту графічної частини курсової роботи.

Рис. 10. Приклад рішення планшету графічної частини курсової роботи.

6. ДОДАТОК 1

Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

_____
(назва інституту)

_____
(назва кафедри)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

_____
(назва)

Виконав студент групи _____

_____
(код та назва спеціальності)

_____
(освітньо-професійна (наукова) програма)

_____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

Керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання)

_____
(прізвище та ініціали)

Одеса 20__ р.

7. ДОДАТОК 2

Зразок оформлення бібліографічного опису літературних джерел і інтернет-сайтів, що використані у курсовій роботі:

журнальної статті

Проскуряков В.І. Принципи розвитку архітектурної типології українського театру: автореф. докт. арх.: 18.00.02. КНУБА. Київ, 2002. 29с.

автореферату

Проскуряков В.І. Принципи розвитку архітектурної типології українського театру: автореф. докт. арх.: 18.00.02. КНУБА. Київ, 2002. 29с.

дисертації

Мержієвська Н.Ю. Архітектурно-планувальна реорганізація готелів 4-5 зірок в історичних будівлях центру міста (на прикладі міста Одеса): дис. канд. арх.: 18.00.02. КНУБА Київ, 2013. 198 с.

книги (монографії)

Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования (2-е изд., испр.). МАУП. Киев, 2004. 216с.

статті з наукової збірки

Кузьміна Г.В. Композиційно-просторові особливості висотних споруд. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: науково-технічний збірник. КНУБА. Київ, 2009. Вип. 22. С. 157-163.

підручника

Ковальський Л. М., Кузьміна Г.В., Ковальська Г.Л. Архітектурне проектування висотних будівель. Навчальний посібник. КНУБА. Київ, 2010. 123с.

державних будівельних норм

Державні Будівельні норми України. Будівлі і споруди. Установи охорони здоров'я. ДБН В.2.2-10-2001. Державний комітет будівництва, архітектури та житлової політики України. Київ, 2001. 126 с.

рекомендацій з проектування

Знамеская Э. А. и др. Рекомендации по планировке, застройке и благоустройству курортов. ЦНИИЭП лечебно-курортных зданий и ЦНИИ курортологии и физиотерапии. Москва, 1967. 101с.

інтернет-сайтів

Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 7.02.2002. Відомості Верховної Ради України. Київ, 2002. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3059-14> (дата звернення 30.11.2017).

Future international standard on accessible tourism for all. UNWTO Media Officer Rut Gomez Sobrino, 2017. URL: [http:// media.unwto.org/press-release/2017-02-27/future-international-standard-accessible-tourism-all](http://media.unwto.org/press-release/2017-02-27/future-international-standard-accessible-tourism-all) (дата звернення 8.12.2017).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ТА ДОДАТКОВИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Ястребовая И.М., Набокова Т.Б., Троян М.Е. Выпускная квалифицированная работа проектно-исследовательского направления: Методические указания к практическим занятиям, оформлению рукописи и автороферата. Московский архитектурный институт (Государственная академия), Москва. 2016. 7с.
2. Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Межгосударственный совет по стандартизации, метрологии и сертификации Межгосударственный стандарт. 2006. 64с.
3. Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования (2-е изд., испр.). МАУП. Киев, 2004. 216с.
4. Демин Н.М. Ю.Н. Евреинов, Г.И. Лаврик. Системные методы исследования в архитектуре и градостроительстве. ЦНИИТЭИ Минзага СССР. Москва, 1970. 137 с.
5. Кисіль С. С. Принципи архітектурно-планувальної організації багатоповерхових автостоянок (на прикладі найкрупніших міст України): дис. канд. арх.: 18.00.02. КНУБА. Київ, 2016. 235с.
6. Лаврик Г. І. Основи системного аналізу в архітектурних дослідженнях і проектуванні КНУБА. Українська академія архітектури. Київ, 2002.138с.
7. Никаноров С.О. Принципи формування водно-туристичних комплексів в умовах Причорномор'я України: дис. канд. архітектури: 18.00.02. КНУБА. Київ, 2008. 194 с.
8. Перегудов Ф. И., Тарасенко Ф.П. Введение в системный анализ: учеб. пособие для вузов. Высш. шк. Москва, 1989. 367с.

9. Сидорова В.В. Принципы функционально-планировочной организации прибрежной полосы приморских курортов (на примере Большой Алушты): дис. канд. арх.: 18.00.04. НАПКС. Симферополь, 2014. 254с.
10. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. (2-го вид., перероб. і доп.) Знання. Київ, 2007. 317с.
11. Кисіль С. С. Принципи архітектурно-планувальної організації багатопверхових автостоянок (на прикладі найкрупніших міст України): дис. канд. арх.: 18.00.02. КНУБА. Київ, 2016. 235с.
12. Мещерякова О.М. Методи дослідження міської рекреації. Архітектурний вісник КНУБА 2018. Київ. Вип. 14-15. С.391-399

Перелік додаткової літератури.

12. Джонс Дж. К. Методы проектирования: Пер. с англ.- 2-е изд., доп.- М.: Мир, 1986. -326 с.
13. Фридман И. Научные методы в архитектуре. Пер. с англ. Воронова А.А.-М.: Стройиздат, 1983 .
14. Гельфонд А.Л. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: Учеб. пособие.- М.: Архитектура-С, 2007.
15. Архитектурное проектирование жилых зданий / М.В.Лисициан, В.Л.Пашковский, З.В.Петунина и др.; Под ред. М.В.Лисициана, Е.С.Проница.- М.: Архитектура-С, 2010.
16. Ежов В.И., Ежов С.В., Ежов Д.В. Архитектура общественных зданий и комплексов.- Киев, 2006.
17. Вершинин В. И. Эволюция промышленной архитектуры. - М, Архитектура-С, 2007.
18. ДБН Б.2.2-12:2018. Планування і забудова територій. ДІПРОМІСТО ім. Ю.М.Білоконя, Київ, 2018.
19. ДБН В.2.2-9-2009. Общественные здания и сооружения.- Киев: Госстрой Украины, 2009.

20. Ковальський Л. М., Лях В. М., Дмитренко А. Ю. та ін. Типологія громадських будинків та споруд: посібник (для студентів вищ. навч. закл.). Основа. Київ, 2012. 272 с.

21. Містобудування. Довідник проектувальника. За ред. Панченко Т. Ф. Укрархбудінформ. Київ, 2001. 192с.

22. Овчинникова Н.П. Основы науковедения архитектуры: учебн. пособие. СПбГАСУ. Санкт-Петербург, 2011. 288с.

23. Уренев В.П. Архитектура предприятий общественного питания. Киев. Будівельник, 1981. 128 с.